UCHWAŁA NR VII/90/15
RADY MIASTA TYCHY

z dnia 26 marca 2015 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594 ze zm.), art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 135 ze zm.) na wniosek Prezydenta Miasta Tychy, po zaopiniowaniu przez: Komisję Oświaty i Spraw Społecznych oraz Komisję Finansów Publicznych,

Rada Miasta Tychy uchwala:

§ 1

Przyjąć „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2015-2017”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Za wykonanie uchwały odpowiedzialny jest Prezydent Miasta Tychy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miasta Tychy

mgr Maciej Gramatyka

Załącznik do Uchwały Rady Miasta Tychy
Nr VII/90/2015
z dnia 26 marca 2015 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
DLA MIASTA TYCHY
NA LATA 2015- 2017

MISJA PROGRAMU

Zapewnienie rodzicom i opiekunom profesjonalnej pomocy we wzmacnianiu zdolności realizowania funkcji rodziny.

Wstęp

Rodzinę określa się jako podstawowy system społeczny skupiający się na zaspokajaniu wszystkich potrzeb swoich członków. Dla pełnego funkcjonowania rodziny ważne jest ,aby umiała ona równoważyć swoje aktywności w obszarze budowania bezpieczeństwa i stabilizacji wśród swoich członków oraz budować prawidłowe relacje zewnętrzne. Wszelkie zaburzenia wewnątrz struktury rodziny, bądź w jej relacjach z otoczeniem, mogą skutkować różnego rodzaju zagrożeniami, powodując przesunięcie tego podstawowego systemu w stronę obszarów dysfunkcyjnych i patologicznych.

Źródłem tych dysfunkcji mogą być pogrupowane w trzy kategorie problemy:

1. strukturalne - wynikające z sytuacji gospodarczej i politycznej kraju;
2. kulturowe i społeczne - wynikające z braku umiejętności adaptowania się do kultury, w której przyszło funkcjonować oraz braku pozytywnych wzorców / wyuczone wzorce negatywne, a także problemy zdrowotne;
3. subiektywne - wynikające z zaburzeń sfery emocjonalnej, problemów psychologicznych;

Do najczęstszych czynników występowania dysfunkcji w rodzinie należą:

- potrzeba ochrony macierzyństwa; w tym wielodzietność;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa ` domowego: w tym rodziny niepełne i rodziny wielodzietne;
- przemoc w rodzinie;
- alkoholizm;
- bezrobocie;
- bezdomność;
- brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- ubóstwo;
- sieroctwo;
- narkomania;
- długotrwała lub ciężka choroba;
- potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi;
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
- sytuacja kryzysowa;
- zdarzenia losowe;
- klęska żywiołowa lub ekologiczna;
- niepełnosprawność;

Nawarstwienie się czynników wykluczenia powoduje najczęściej ,że rodzina przestaje sobie

radzić sama we własnym zakresie. Podstawowym problemem rodziny, a więc faktycznie problemem społecznym, jest to, że najczęściej do momentu zwrócenia się o wsparcie mija zbyt długi czas. Zbyt często rodziny oczekują jedynie materialnego wsparcia do rozwiązania swoich problemów. Istotą pomocy w sytuacjach, w których nawarstwiają się poszczególne wymienione czynniki wykluczenia społecznego, jest dobre zdiagnozowanie i zaplanowanie działań korekcyjnych i pomocowych, w sposób adekwatny do skali i natężenia problemu oraz realnych możliwości rodziny, dotkniętej problemami.

Zgodnie z zapisem w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w mieście Tychy wiodącym organizatorem i realizatorem zadań z zakresu pomocy społecznej jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Uprawnionymi do korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej są osoby, rodziny spełniające kryteria dochodowe oraz gdy w rodzinie występuje ustawowo określona przyczyna trudnej sytuacji materialnej (np. bezrobocie,niepełnosprawność,długotrwała choroba). Ze świadczeń, w oparciu o ustawę o pomocy społecznej, w obszarze wsparcia rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej bądź życiowej, w latach 2012-2014 skorzystało:

Tabela nr1. Liczba korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach

lata	Liczba mieszkańców m. Tychy	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	Liczba osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	Wskaźnik % w odniesieniu do wszystkich mieszkańców m. Tychy w poszczególnych latach
2012	129 112	2513	5295	4,1 %
2013	128 799	2514	5292	4,1 %
2014	124 044	2293	4590	3,7 %

Tabela nr2. Powody udzielenia pomocy i wsparcia

Wyszczególnienie	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
Ubóstwo:			
Liczba rodzin	1 487	1 575	1415
Liczba osób w rodzinach	3 248	3 527	3037
Wskaźnik % w odniesieniu do liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia w poszczególnych latach	59,2%	62,6%	61,7%
Bezrobocie:			
Liczba rodzin	1 260	1 310	1123
Liczba osób w rodzinach	3 147	3 207	2629
Wskaźnik % w odniesieniu do liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia w poszczególnych latach	50,1%	52,1%	49%
Niepełnosprawność:			
Liczba rodzin	989	1 035	978
Liczba osób w rodzinach	1 873	1 961	1775
Wskaźnik % w odniesieniu do liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia w poszczególnych latach	39,3%	41,2%	42,6%
Długotrwała lub ciężka choroba:			

Liczba rodzin	1 702	1 688	1582
Liczba osób w rodzinach	3 315	3 299	2957
Wskaźnik % w odniesieniu do liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia w poszczególnych latach	67,7%	67,1%	69%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego:			
Liczba rodzin	623	639	557
Liczba osób w rodzinach	2 273	2 340	1980
Wskaźnik % w odniesieniu do liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia w poszczególnych latach	24,8%	25,4%	24,3%
Alkoholizm			
Liczba rodzin	244	256	237
Liczba osób w rodzinach	398	439	382
Wskaźnik % w odniesieniu do liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia w poszczególnych latach	9,7%	10,2%	10,3%
Narkomania			
Liczba rodzin	19	19	25
Liczba osób w rodzinach	35	30	46
Wskaźnik % w odniesieniu do liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia w poszczególnych latach	0,8%	0,8%	1,1%
Potrzeba ochrony macierzyństwa			
Liczba rodzin	301	295	247
Wskaźnik % w odniesieniu do liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia w poszczególnych latach	12%	11,7%	10,8%
w tym wielodzietność:			
Liczba rodzin	203	212	181
Wskaźnik % w odniesieniu do liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia w poszczególnych latach	8,1%	8,4%	7,9%
Bezdomność			
Liczba rodzin	189	196	202
Liczba osób w rodzinach	212	223	237
Wskaźnik % w odniesieniu do liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia w poszczególnych latach	7,5%	7,8%	8,8%

Tendencja malejąca liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wynika z faktu, iż wskaźnik bezrobocia w styczniu 2014 roku wyniósł 7,2% i obniżył się do 5,2% w grudniu 2014 roku, a poza tym, kryterium dochodowe pomocy społecznej nie zmienia się od 3 lat. Powyższe dane wskazują, że ¼ wszystkich osób, kwalifikujących się do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w mieście Tychy, boryka się z problemami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa domowego i opieką i wychowaniem dzieci. Nasilenie problemów opiekuńczo-wychowawczych często współwystępuje z problemami uzależnień, bezrobocia, chorób oraz łączy się z bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Z uwagi na powyższe, pomoc rodzinie powinna mieć charakter kompleksowy, obejmujący swym zasięgiem wszystkie dysfunkcje.
Z danych przytoczonych w tabeli 1 wynika, że w latach 2012-2013 4,1% a w roku 2014 3,7% wszystkich mieszkańców miasta Tychy korzystało ze świadczeń pomocy społecznej. Biorąc pod uwagę, że dane przytoczone w tabeli nr 2 (powody udzielania pomocy i wsparcia) dotyczą wyłącznie osób korzystających z pomocy MOPS w Tychach, liczba rodzin borykających się z

problemami opiekuńczo-wychowawczymi może być znacznie większa. W przywoływanych danych nie znajdują się również takie trudności jak: trudności emocjonalne, kryzysy, konflikty itp., które mają duży wpływ na relacje w rodzinie a tym samym na atmosferę w jakiej wychowują się dzieci.

Ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r (z późniejszymi zmianami) daje możliwość udzielania wsparcia niezależnie od dochodu osoby/rodziny, koncentrując się na wszystkich rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W myśl Ustawy, wszelkie planowane działania powinny zmierzać do przywrócenia rodzinie zdolności wypełniania tej funkcji, to jest prowadzenie działań w niżej wymienionych obszarach:

1. Wynikających z postawy rodziców:

a) w sprawach opiekuńczo-wychowawczych:

- zaburzenia komunikacji interpersonalnej w rodzinie,
- brak pozytywnych wzorców,
- problemy we współżyciu z ludźmi, trudności adaptacyjne,
- brak autorytetów, niedojrzałość emocjonalna rodziców,
- brak właściwych metod wychowawczych,
- brak lub niedostateczne zainteresowanie problemami i potrzebami rozwojowymi dziecka,

b) w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego:

- brak lub niedostateczna umiejętność w gospodarowaniu budżetem,
- zaburzona hierarchia potrzeb,
- brak umiejętności organizowania przestrzeni w domu,
- brak nawyków lub niedostateczna umiejętność dbania o higienę osobistą i w domu,
- brak lub niewystarczająca umiejętność pełnowartościowego odżywania,

c) w sprawach funkcjonowania w środowisku lokalnym:

- brak umiejętności załatwiania spraw urzędowych,
- brak umiejętności korzystania z zasobów środowiska i przysługujących praw i uprawnień,

2. wynikających z postawy dziecka:

a) zaburzenia zachowania i niedostosowanie społeczne:

- negatywizm szkolny,
- przynależność do dysfunkcyjnych grup nieformalnych,
- uzależnienia,
- bunt nieadekwatny do wieku,
- konflikty z prawem.

W większości przypadków problemy wynikające z postawy dziecka są skutkiem nieprawidłowych postaw i dysfunkcjonalności rodziców.

W niniejszym Programie za kluczowe obszary wsparcia uznaje się zwłaszcza takie, które będą prowadziły do zmiany myślenia, zachowań i postaw członków rodziny. Program ukierunkowany jest na dostarczanie wiedzy, doskonalenie umiejętności, aktywizację społeczną i

zawodową uczestników oraz doskonalenie współdziałania organizacji pracujących z rodzinami..

Rodzaj i zakres oferowanego wsparcia będzie uwzględniać stopień występujących dysfunkcji w obszarze opiekuńczo-wychowawczym. W zależności od sytuacji, działania podejmowane w ramach wsparcia zmierzać mają do stabilizacji sytuacji, tak aby uniknąć umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej lub stworzenia warunków umożliwiających powrót dziecka do rodziny biologicznej. Ponadto działania pomocowe mają być ukierunkowane także na zapobieganie rozpadowi rodziny lub zminimalizowaniu skutków tego rozpadu.

W programie wsparcie uzyskają:

1. Rodziny jeszcze wydolne:

a) rodziny zagrożone występowaniem trudności opiekuńczo-wychowawczych

b) rodziny, w których występują okresowe trudności opiekuńczo-wychowawcze

2. Rodziny niewydolne:

a) rodziny wieloproblemowe, w których występują nasilone trudności opiekuńczo-wychowawcze;

b) rodziny zagrożone ograniczeniem praw rodzicielskich;

3. Rodziny patologiczne:

a) rodziny zagrożone ograniczeniem praw rodzicielskich;

b) rodziny z dzieckiem w pieczy zastępczej , rokujące możliwość powrotu dziecka do rodziny naturalnej

c) rodziny z dzieckiem w pieczy zastępczej, u których nie stwierdzono możliwości powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

Proponowane formy pomocy to:

- pomoc psychologiczna
- pomoc terapeutyczna
- pomoc pedagogiczna
- pomoc asystenta rodziny
- pomoc w opiece i wychowaniu

Dla zapewnienia efektywności prowadzonych działań wykorzystywać będziemy naturalne zasoby osobiste, środowiskowe i instytucjonalne jakimi dysponują rodziny uczestniczące w programie.

Zasoby instytucjonalne/realizatorzy programu/partnerzy programu:

Instytucje i organizacje realizujące w mieście Tychy zadania w zakresie wspierania i pomocy rodzinie to w szczególności:

- Urząd Miasta Tychy (UM),
- Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia (SWZ),
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS),
- Miejski Zarząd Oświaty (MZO),
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna (PPP),
- placówki oświatowe,

- placówki wsparcia dziennego,
- Młodzieżowe Domy Kultury (MDK),
- organizacje pozarządowe działające na rzecz dziecka i rodziny,
- Miejska Biblioteka Publiczna,
- Miejskie Centrum Kultury (MCK),
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (MOSiR),
- placówki ochrony zdrowia,

Adresaci programu:

Rodziny, rodzice i dzieci zamieszkujące na terenie Miasta Tychy.

Źródła finansowania:

a) budżet Miasta Tychy,

b) budżet państwa,

c) fundusze unijne,

d) budżety organizacji pozarządowych.

Cele:

Poniższe cele są zgodne i mają swoje uzasadnienie w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tychy na lata 2014-2020.

Cel główny:

Poprawa funkcjonowania rodziny przeżywającej trudności.

CEL STRATEGICZNY 1.2.: ROZWÓJ I ZWIĘKSZANIE DOSTĘPU DO USŁUG I INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ.

CEL OPERACYJNY1.2.1.: Doskonalenie systemu wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji.

zadanie	działania	realizator	Termin realizacji
1.2.1.1Rozwój asystentury rodzinnej i działań profilakty - cznych wzmacniają- cych funkcje rodzin			
	a) Zwiększenia oferty wsparcia specjalistycznego: terapii indywidualnej i rodzinnej, poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, w tym metodą coachingu zgodnie z celami zadania 1.2.1.1.	MOPS, PPP, organizacje pozarządowe	Na bieżąco
	b) Rozszerzenie i doskonalenie oferty na usługi	MOPS	Na bieżąco

	asystenta rodziny		
	c) Podnoszenie kwalifikacji specjalistów i asystentów rodziny poprzez szkolenie rozwojowe	MOPS	Na bieżąco
	d)Superwizja pracy specjalistów i asystentów rodziny	MOPS	Na bieżąco
	e) Programy psychoedukacyjne dla rodziców/opiekunów: - Program rozwijania kompetencji rodzicielskich - Rozwijające umiejętności opiekuńczo-wychowawcze - Rozwijające umiejętności społeczne - Podnoszące świadomość rodziców/opiekunów	MOPS. PPP	Kwiecień 2015-listopad 2017
	f) Prowadzenie grup: - ogólnorozwojowych i motywacyjnych - rozwijających umiejętności społeczne w tym komunikacyjne - wsparcia - samopomocowych	MOPS, PPP	Kwiecień 2015 – Listopad 2017
	g) Kampania na rzecz uświadamiania rodzicom zagrożeń cywilizacyjnych (telewizor, komputer, tablet, smartfon)	Pracownicy PPP, placówki oświatowe	Wrzesień 2014 – czerwiec 2015
	h) Budowa i prowadzenie stron internetowych działań i programów realizowanych w ramach zadania	MOPS	Od 2015
	i) Wsparcie organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką wykluczenia społecznego i pomocy rodzinie (prawne, księgowe, marketingowe)	SWZ	Kwiecień 2015 – Listopad 2017
1.2.1.2.Prowa-dzenie działań na rzecz włączenia społecznego w oparciu o zintegrowany system usług społ.			
	a) Prowadzenie terapii rodzin i członków rodzin przeżywających kryzysy powodujące trudności w funkcjonowaniu rodziny, m.in. w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	MOPS, PPP, organizacje pozarządowe, poradnia leczenia uzależnień	Na bieżąco
	b) Prowadzenie mediacji rodzinnych w zakresie konfliktów między małżonkami, partnerami, rodzicami i dziećmi, konfliktów w rodzinach wielopokoleniowych	MOPS, PPP	Na bieżąco
	c) prowadzenie Placówek Wsparcia Dziennego	SWZ, MOPS	Na bieżąco

	d) wsparcie finansowe i pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych poprzez uruchomienie kolejnych mieszkań chronionych i wspierających w tym mieszkania dla samotnych matek.	MOPS	Na bieżąco
	e) Opracowanie i realizacja programów korekcyjnych: dla nieletnich rodziców, dla samotnych rodziców, dla rodziców dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, dla młodzieży,	MOPS	Kwiecień 2015-listopad 2017
Zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych poprzez wsparcie finansowe i rzeczowe rodzin	a) Zapewnienie dzieciom i młodzieży posiłków w szkołach, przedszkolach i placówkach wsparcia dziennego	MOPS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe i wyznaniowe	Na bieżąco
	b) Udzielanie pomocy materialnej w postaci zasiłków stałych, okresowych, celowych rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych	MOPS	Na bieżąco
	c) Udzielanie stypendiów i zasiłków szkolnych uczniom będącym w trudnej sytuacji materialnej	MZO, organizacje pozarządowe	Na bieżąco
Tworzenie warunków i możliwości służących rozwojowi aktywności kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej wśród dzieci, młodzieży i ich rodzin	a) organizowanie pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży	Placówki oświatowe,kluby sportowe,organizacje pozarządowe,placówki wsparcia dziennego	Na bieżąco
	b) kształtowanie właściwych postaw i zachowań wśród dzieci i młodzieży poprzez edukację sportową i kulturalną	MCK,MDK, Teatr Mały, kino, biblioteki miejskie i organizacje pozarządowe	Na bieżąco
	c) wspieranie inicjatyw i projektów organizacji pozarządowych obejmujących realizację zadań w zakresie rozwoju i promocji sportu, turystyki, rekreacji itd.	MOSIR	Na bieżąco
	d) organizacja zimowego i letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży	SWZ	Na bieżąco

Przewidywane rezultaty:

1. Stworzenie skutecznego systemu wspierania rodziny w rozwiązywaniu problemów
2. Zminimalizowanie wykluczenia społecznego rodziny i jej członków
3. Poprawa bezpieczeństwa rodziny i jej członków

4. Zwiększenie dostępu do informacji o różnorodnych formach wsparcia rodziny.
5. Wsparcie działań instytucji i organizacji pozarządowych osób fizycznych służących zapewnieniu kompleksowej pomocy dziecku i rodzinie
6. Doskonalenie współdziałania organizacji w rozwiązywaniu problemów rodziny
7. Wypromowanie i wykreowanie modelu konstruktywnie funkcjonującej rodziny.

Wskaźniki :

1. Liczba przeprowadzonych programów
2. Liczba przeprowadzonych grup
3. Liczba uczestników programów
4. Liczba uczestników zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych
5. Liczba wykonanych porad (psychologicznych, pedagogicznych,prawnych)
6. Liczba przeprowadzonych terapii
7. Liczba przeprowadzonych mediacji
8. Liczba osób korzystających z pomocy materialnej MOPS
9. Liczba dzieci i młodzieży korzystającej z posiłków w placówkach oświatowych i wsparcia dziennego
10. Liczba osób korzystających ze stypendiów i zasiłków szkolnych
11. Liczba wychowanków placówek wsparcia dziennego
12. Liczba osób/rodzin korzystających ze wsparcia asystenta
13. Liczba osób korzystających z mieszkań chronionych i wspierających
14. Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zimowego i letniego wypoczynku
15. Liczba przeszkolonych pracowników
16. Liczba pracowników biorących udział w superwizjach

Produkty:

1. Ilość godzin superwizji
2. Ilość godzin wsparcia udzielonego w ramach programów
3. Ilość wejść na strony projektów
4. Ilość powstałych mieszkań chronionych i wspierających
5. Ilość godzin zajęć rekreacyjno-sportowych i kulturalnych
6. Ilość godzin asysty rodzinnej

Monitoring i ewaluacja Programu:

Nieodzownym elementem przy wdrażaniu Programu jest jego monitorowanie i ocena. Realizacja poszczególnych celów i ich skuteczność podlegać będzie corocznej analizie.
Instytucje/organizacje zaangażowane w Program w okresach sprawozdawczych będą raportowały wartości ilościowe i jakościowe wg wskaźników przyjętych w Programie. Odpowiedzialni za

raportowanie będą kierownicy poszczególnych organizacji, jednostek.